

ACC. N:R M. 15842: 1-5.

Landskap: Småland Upptecknare: Märta Johansson, Abresta
Härad: Noravidinge Berättare: Augusta Johansson, Asa
Socken: Asa Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1936 Född år 1874 i _____

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fruleda. s. 1-5.

Skriv endast på denna sida.

I

M. 15842: 1.

Åsa sn
Norvickinge län.
Åsa sn.Julförberedelser förr i tiden~~Åsa sn~~
Kronobergs l.

I slutet av november, då dagarna bli allt kortare och skymningen faller tidigt på, har vävarna merkljypts, och alla grejer, som hör till vävningen, satts upp på vinden, och då börjar det egentliga julstöket. Det är detta jag skall försöka skildra, så som det tillgick i mors föräldrahem.

Man började med att mätta, och det gick så till, att man blandade korn och råg i ett stort kärle och lät det ligga här i några dagar. Under tiden spolade man över med vatten. När säden grott, förkades den och maldes därefter på kornkvann.

Följande morgon tog man itu med den förut iblättlagda tvätten. Man började med lakon och större plagg vilka först tvättades på bädda och byktes sedan. Därefter kom koren till den tvättade tvätten mattor o. dyg., för allt måste bli rent till den stora helgen.

När brätten var färdig och blivit indagd på sina platser, så började man med slaktet "Kasse", som tidigt på hösten blivit utsedd till julgris, slaktades nu. När fjälsterna blivit rengjorda, lagade man till blodkorn, leverkorn och isterband. Öre det katta kunnudet tillagades sylta. Karin och revbensgjäll stektes in först. Resten saltades ner i ett kar. Ungefär hälften av isterbanden samt syltorna och grisfötterna lades ner i saltlake. Resten forkades.

När slaktet var undanstökat, kom kuren till baket. I regel bakades 4 sorters bröd: grovt och fint limpa, vörtbröd och kastbröd. Keet var mycket viktigt att man bakade så mycket bröd, så detta räckte till Påsk.

Därefter stöptes gjusen. Man doppade ner en häck gjusvetegarn i talg. När det blivit lagom tjockt, lät man gjuset stelna.

Därefter putsades och fejadades i varje vana för allt skulle vara skinnande slaktet till jul.

Några dagar före jul Bryggdes drickat.

De krassade maltkornen hälltes i ett kar som invändigt är klätt med råghalm. Flotande vatten spolas över och får rinna igenom. Malten kokas upp och vatten hälls ånyo på. Detta upprepas 3 gånger. Därefter kokas drickat upp och skummas. När detta kar kallnat, lägges jäst i och ett tätt slutande lock lägges över. När det är lagom jäst, buteljeras det.

Så kom den stora dagen, då en av ungdomarna fick följa med far till skogen för att hugga julgran. Sedan den hakat något, bars den in i stora rummet och kläddes där under barnens jubel.

Julaftons morgon bjöds hela familjen på kaffe på säng. Därefter tog man sig det sedvanliga jultödet. Under förmiddagens dopp pyntades alla vägar i stugan. Männan varo sysselsatta med att gea kreaturen en extra färlägning, och julhäven till småfågellarna blev ej heller glömd. Till 12 samtlades man till middag, som enligt tradition skulle bestå utav dopp i grytan.

Fäll doppat åt man skinka och korv. På eftermiddagen dukades kaffebordet i samma rum, där granen blivit placerad. På hela familjen samlats, tändes granen, och man drack kaffe. Därefter erhöles var och en sinna respektive pratet. Fäll kvällsmat åt man lutfisk och gröt. När sedan julbarnjulet lästs och julspånen sjungits, sade man god natt och berörs till hörs. Tidigt på juldagsmorgonen väcktes man med kaffe och sång. På alla kunnit bli i ordning för ottefärden, placerade man sig i den utomför väntande städan. Några av de äldre hälla var sin fjärfackla i handen, och så bar det iväg till kyrkan på findrånede stälföre. Frånkommen till det vackert upplysta templet, steg man ut städan, och alla kastade de alljämt birmonde facklorna på ett ställe utomför kyrkmuren, där de så småningom slocknade och bildade en stor kolhög. På folket kunnit sandla sig och föto plats i det till hängsel fyllda templet, störde alla upp den gamla vackra julspånen "Far hälsad,

F

M. 15842: 5.

sköna morgonstund". Guds tjänsten åhördes av en andaktspull menighet. Då allt var slut, strömmade folket ut ur den gamla fjädermeåvada helgedomen. Då man kommit ut hälsade man på varann och bekräfta och önskade varandra engod helg, men så länge som vordigt uppehöll man sig ej på kyrkbacken, utan var och en vände skyndsamt om hem till sitt igen. Ty det gamla ordspråket lydde: "Den som först kommer hem ifrån julotton, får skörden inbärfad först."

Meddelat av. Augusta Johansson, hsa född år 1844

Beresta, Beresta den 2 jan 1936

Marta Johansson